

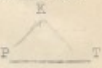
Titel: Bemærkninger til Roman Jakobson, [Jakobsen] 024-0010

Citation: "Bemærkninger til Roman Jakobson, [Jakobsen] 024-0010", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 3. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_024-shoot-wNKS-2757_0000_024_Jakobsen_0010_p3_bP2_TB00022/facsimile.pdf (tilgået 28. maj 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

3
Hver sit paradigme og kan derfor ikke indgå i korrelationer med hinanden.

Hertil kommer nu, at den opstillede konsonanttrekant svarer meget dårligt til de akustiske forhold. De af EPJ foretagne forsøg tyder på, at de tre konsonantgrupper labiale (p, b, v, f, m), dentale (t, d, ð, ð, n) og velare (k, g, q, x, ŋ) ordner sig endimensionalt i rækkefølgen vel.-lab.-dent. (lysestø og klangfattet), hvad enten man lægger "lyshed" eller "klangfylde/sættethed" til grund. Det måtte altså være lab. (P) der skulle ses som toppen, hvis man endelig ville bruge en trekantet opstilling (hvilket atter ville forudsætte at lab havde en særkvalitet, der gjorde det umuligt at ~~indgaa~~ opfatte den som en ren mellemform. De samme forsøg synes endelig at tyde på at det (stik modsat RJ's opfattelse) er lettest at fordele vokaler -- efter lyshed, kons. efter klangfylde. Dermed bortfalder RJ's ~~hva~~ bevis for, at lysmærk skulle være "grundproces" for ~~konsonant~~ kons., sættethed (NE stik mod Stumpfs teori) ved vokalerne.

Når der ikke des mindre synes at være en vis "indre nødvendighed" bag opstillingen af trekantede vokal- og konsonantssystemer, så ~~ikke~~ synes dette ~~ikke~~ at have en akustisk, men en fysiologisk begrundelse (hvad RJ på enhver måde søger at undgå). De to toppunkter A og K har det tilfælles, at repræsentere et artikulationsområde (bagtil liggende) (nemh. meget løst artikulation og palatal/velart artikulationssted), hvor der erfaringsmæssigt er mindre tendens til differentiation end ved de snævrere vokaler (i, y, u) og de længere fremme liggende artikulationssteder (labiale og dentale lyd). Dette synes at få sin simple forklaring ved taleorganernes bygning og virkemåde. Derimod -- giver det ingen forklaring på at visse lydgrupper synes at forudrette andre (således k/g B/T).

k
p